

Hoge Body Score in februari

Extra aandacht gevraagd

De BS is een individuele waardering van de dikte van de dieren. BS en gewicht zijn gecorreleerd, maar de BS-bepaling is een snelle methode waarmee alle fokdieren beoordeeld kunnen worden.

Teven met een BS van 5 in februari brachten gemiddeld 1.5 pup minder groot dan de rest. Voeren naar gewenste BS is een dagelijks bewuste actie die beloond wordt met een goed fokresultaat. Door het herkennen en markeren van de uitbijters in de BS wordt dit fingerspitzen proces ondersteund.

Body score 3

Inleiding

In de conditioneringsperiode worden de dieren in de juiste conditie voor de paarperiode gebracht. Als hulpmiddel werd tot dusverre een groep dieren regelmatig gewogen om de gemiddelde gewichtontwikkeling van het fokbestand in te schatten. Om de uitbijters te herkennen is dit niet voldoende, want een klein dik dier kan toch een acceptabel gewicht hebben. Het is derhalve belangrijk de totale conditie te beoordelen; grootte en gewicht. Door de dieren individueel op BS te beoordelen kan per fokteef bepaald worden wat waardevol is: óf veel harder conditioneren óf uitsluiten voor de fokkerij.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen
te Ederveen

Dit deel van het BS-project (over de periode januari-juni) beantwoordt de vraag hoe de relatie tussen het gewicht en de BS in februari

is. Voorts bezien we of de individuele BS-score bepaling het wegen kan vervangen om de dieren in de juiste paarconditie te krijgen. Ook komt aan de orde hoe de relatie tussen de BS in februari en het fokresultaat is.

Opzet

In het BS-project zijn de fokteven in de reproductieperiode iedere maand beoordeeld op BS. Bij deze score worden de teven ingedeeld naar lichaamsreserve op de rug en buik. De BS kent 5 klassen:

1. mager, ruggengraat zichtbaar, invallende flanken
2. slank, rechte lijn als teef staat, ruggengraat niet duidelijk zichtbaar
3. volslank, iets steviger op ruggengraat en in flanken
4. dik, vlakke rug, zichtbare buik, peervorm als teef staat
5. te dik, kolossale indruk (niet alleen grote teven)

Vervolgens is de relatie tussen Bodyscore en fokresultaat vastgesteld. Hieruit volgen twee belangrijke perioden die veel invloed hebben op het fokresultaat:

- BS bij begin paarperiode
- BS-verloop in drachtperiode

Resultaten

Tabel 1 toont de relatie tussen de BS in februari en het gewicht. De linkerkolom geeft de indeling op gewicht in klassen van 250 gram. In de tweede kolom staat het aantal teven per gewichtsklasse. Daarnaast de verdeling over de BS-klassen in procenten. De onderste drie rijen geven de informatie per BS-klasse, namelijk de teef met het laagste gewicht en de zwaarste teef. De onderste rij geeft het gewichtverschil tussen die twee uitersten.

Er is weliswaar een nauw verband tussen Bodyscore en gewicht, maar bij iedere gewichtsklasse worden de teven over twee bodyscorewaarden gescoord (behalve

Tabel 1: BS en gewicht februari 2008

Gewicht	aantal	Body Score Febr. verdeling %				
		1	2	3	4	5
grens (g)						
<1000	26	70	30			
<1250	263		100			
<1500	325		30	70		
<1750	176			63	36	1
>1750	32				75	25
laagste (g)		815	950	1255	1510	1735
hoogste (g)		1240	1460	1735	1980	2150
spreiding (g)		425	510	480	470	415

Tabel 2: fokresultaat naar BS in februari

BS febr	aantal	lgb	dgb	gust %	2e tell
1,0	45	6,0	0,6	15,6	5,6
2,0	376	6,8	0,5	8,4	6,3
3,0	271	6,3	0,4	9,8	5,7
4,0	110	5,6	0,5	13,0	5,2
5,0	19	5,1	1,4	12,5	4,6

gewicht 1000-1250g). De spreiding binnen de BS-klassen is zodoende erg groot, maar wel consequent.

De relatie tussen de BS van februari en het fokresultaat staat in tabel 2. De kopjes van de kolommen zijn bekend; aantal fokteven per BS-klasse, aantal levend geboren pups (lgb), het aantal dood geboren pups (dgb), het gustpercentage per BS-klasse en tenslotte het aantal pups op de tweede telling op drie weken leeftijd.

Tabel 2 toont de aanleiding voor de titel van dit artikel. In de discussie wordt hier op in gegaan. Tussen februari en het moment van het noteren van het fokresultaat zitten een aantal maanden met belangrijke perioden voor de fokdieren. De paar- en drachtperiode zijn van groot belang voor het fokresultaat, desondanks wordt het effect van de hoge BS in februari nu onder de aandacht gebracht.

Discussie en aanbeveling

Een hoog gewicht kan evengoed betekenen dat een dier lang en mager is als kort en dik. De eersten mogen niet afslanken en de laatsten moeten afslanken. De BS beoogt aan te geven of een dier dik is. Door alle fokdieren op BS te beoordelen kan er gericht naar de gewenste paarconditie gewerkt worden. Het kost veel minder tijd om de fokdieren op BS te

scoren dan ze te wegen.

Het fokresultaat van teven met een hoge BS in februari is het laagst en een oorzaak kan zijn dat ze onvoldoende waren afgeslankt. In januari stond al in dit blad dat teven met een 4 of 5 in februari en april gemiddeld nog 3.3 scoorden, hetgeen hoger was dan dieren die al in februari minder dan 4 scoorden. Ook de ervaringen uit Denemarken wijzen hierop. Deze teven slanken slecht af, paren slechter met veel moeite, hebben meer doodgeboren pups en raken er meer kwijt in de eerste 3 weken van de lactatie.

Dat het fokresultaat van zware teven te wenssen overlaat is niet nieuw. In juli 1996 stond al een artikel in dit blad met als titel "Zware nertsen moeten afvallen" en in oktober 2000 werd dit met uitgebreid cijfermateriaal bevestigd. Toen werd getoond dat de 87 teven met een januarigewicht van 1700-1800 gram meer jongen grootbrachten naarmate ze meer afvielen. Maar voor het trekken van deze conclusies werden de dieren individueel gewogen. Dat de veel simpeler BS-bepalingen tot dezelfde conclusies leiden als de arbeidsintensieve wegingen bevestigt de waarde van de BS-bepaling.

Als de teven begin februari beoordeeld worden, kan de keuze gemaakt worden. Teven met BS 1 moeten meer voer krijgen, teven met BS 4 zijn dan nog terug te brengen naar 3 en dat is een goede uitgangspositie. Deze

teven zullen echter wel weer makkelijk aankomen in gewicht, vooral door het flushen. De 19 fokteven met de hoogste bodyscore (5) brachten gemiddeld 4.6 jongen groot en de anderen 5.5. Of dit verschil het uitsluiten van die veel te dikke dieren rechtvaardigt is aan u om te beslissen. U kunt bedenken dat er altijd wel een paar grote dieren zijn die toch veel jongen grootbrengen en dat die dieren waardevol zijn voor de verbetering van het bestand.

De conditioneringsperiode komt eraan. Op geleidelijke weg moeten de teven naar de gewenste BS voor het paren (2 of 3) gebracht worden. Door eind januari of begin februari als dieren individueel geplaatst zijn, de uitbijters (BS1 –BS4 en BS5) aan te merken kan het doel beter bereikt worden. Dit heeft meer effect dan streven naar een bepaald gemiddeld farmgewicht, omdat met de BS-bepaling alle dieren snel te beoordelen zijn. Daarmee is BS een praktisch effectievere meetwaarde voor een beter fokresultaat.

De nieuwe fokkaart zou de mogelijkheid voor de BS-vermelding van de maanden februari, maart en april moeten hebben. Met die informatie, vooral van de opvallende zaken, kan het proces beheerst gestuurd worden.

Noot: Dit onderzoek is medegefinancierd door het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE).

Bodyscore 2, 3, 4 en 5

